

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2011. október 18.*

A C-406/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) a Bírósághoz 2009. október 21-én érkezett, 2009. október 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Realchemie Nederland BV**

és

a **Bayer CropScience AG**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal tanácselnökök, A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Schieman, Juhász E., D. Šváby, M. Berger (előadó) és E. Jarašiūnas bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. január 25-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Realchemie Nederland BV képviseletében J.A.M. Janssen advocaat és T. Diekmann Rechtsanwalt,

- a holland kormány képviseletében C. Wissels, meghatalmazotti minőségben,

- a német kormány képviseletében J. Möller és S. Unzeitig, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviseletében A.-M. Rouchaud-Joët és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2011. április 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 1. cikkének és a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.) 14. cikkének értelmezésére vonatkozik.

- 2 Ezt a kérelmet a Realchemie Nederland BV (a továbbiakban: Realchemie) és a Bayer CropScience AG (a továbbiakban: Bayer) közötti jogvitában terjesztették elő a Landgericht Düsseldorf (Németország) által hozott határozatnak Hollandiában való végrehajtása tárgyában, amely határozatokkal az utóbbi bíróság a Bayer által szabadalom állítólagos megsértése miatt benyújtott keresetlevél alapján megtiltotta a Realchemie számára bizonyos növényvédő szerek Németországba történő behozatalát, birtoklását és forgalomba hozatalát.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 44/2001 rendelet

- 3 Az 44/2001 rendelet (6) és (7) preambulumbekkezdése kimondja:

„(6) A polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok szabad mozgásának biztosítása érdekében szükséges és célszerű, hogy a joghatóságra, valamint a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályokat kötelező és közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus rendezze.

(7) E rendelet hatályának – egyes, pontosan meghatározott ügyektől eltekintve – ki kell terjednie valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügytípusra.”

- 4 A 44/2001 rendelet (16) és (17) preambulumbekkezdése szerint:

„(16) Az igazságszolgáltatás iránt a Közösségben táplált kölcsönös bizalom azt indokolja, hogy a tagállamokban hozott határozatokat – a vitás eseteket kivéve – automatikusan, bármilyen külön eljárás nélkül elismerjék.

(17) Ugyancsak a kölcsönös bizalom elve alapján az egyik tagállamban hozott határozat más tagállamban történő végrehajtására szolgáló eljárásnak hatékonynak és gyorsnak kell lennie. E célból a határozat végrehajthatóságát megállapító nyilatkozatot a rendelkezésre bocsátott iratok tisztán formai ellenőrzését követően gyakorlatilag automatikusan ki kell bocsátani anélkül, hogy a bíróság lehetőséget kapna arra, hogy hivatalból a végrehajtást e rendelet alapján kizáró okra hivatkozzon.”

5 A 44/2001 rendelet (19) preambulumbekzdése kimondja:

„Biztosítani kell [a polgári és kereskedelmi ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i brüsszeli egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény)] és e rendelet közötti folytonosságot, ennek érdekében átmeneti rendelkezéseket kell megállapítani. Ugyanez a folytonossági követelmény vonatkozik a Brüsszeli Egyezménynek az Európai Közösségek Bírósága általi értelmezésére is, és az e rendelet hatályba lépésekor folyamatban lévő ügyekben is [a Bíróság ezen értelmezési munkájára vonatkozó, felülvizsgált és módosított] 1971-es Jegyzőkönyvet [HL 1998. C 27., 28. o.] kell alkalmazni.”

6 Az említett rendelet 1. cikke (1) és (2) bekezdésének szövege a következő:

„(1) E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. E rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre.

(2) E rendelet nem vonatkozik:

a) természetes személyek személyi állapotára, jog- és cselekvőképességére, házassági vagyoni jogra, végrendeletre és öröklésre;

b) csődeljárásra, kényszeregyezésre és hasonló eljárásokra;

c) szociális biztonságra;

d) választott bírászkodásra.”

7 E rendelet 32. cikke szerint „e rendelet alkalmazásában »határozat« valamely tagállam bírósága által hozott bármely határozat, elnevezésére való tekintet nélkül, beleértve az ítéletet, a végzést, fizetési meghagyást vagy végrehajtási intézkedést, valamint a költségeknek és kiadásoknak bírósági tisztviselő általi meghatározását”.

8 A 44/2001 rendelet 34. cikke ekként rendelkezik:

„A határozat nem ismerhető el, amennyiben:

[...]

2. a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették az alperes részére megfelelő időben ahhoz, hogy védelméről gondoskodhasson, kivéve, ha az alperes elmulasztotta a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezését, annak ellenére, hogy lehetősége lett volna rá;

[...]

- 9 E rendelet 43. cikkének szövege a következő:

„(1) A végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen bármely fél jogorvoslatot nyújthat be.

(2) A jogorvoslatot a III. mellékletben szereplő listán megjelölt bírósághoz kell benyújtani.

(3) A jogorvoslatot a peres eljárási szabályoknak megfelelően kell kezelni.

(4) Amennyiben az a fél, aki ellen a végrehajtást kérték, a kérelmező által benyújtott jogorvoslatot érintő eljárásban nem jelenik meg a jogorvoslat tárgyában eljáró bíróság előtt, a 26. cikk (2)–(4) bekezdését kell alkalmazni még abban az esetben is, ha az a fél, aki ellen a végrehajtást kérték, egyik tagállamban sem rendelkezik lakóhellyel.

(5) A végrehajthatóság megállapítása elleni jogorvoslatot a végrehajthatóságot megállapító határozat kézbesítésétől számított egy hónapon belül kell benyújtani. Ha az a fél, akivel szemben a végrehajtást kérik, más tagállamban rendelkezik lakóhellyel, mint ahol a végrehajthatóságot megállapították, a jogorvoslatra nyitva álló időtartam akár a személyes, akár a lakóhelyen történő kézbesítés időpontjától számított két hónap. Ez az időtartam a távolságra tekintettel nem hosszabbítható meg.”

A 2004/48 irányelv

10 A 2004/48 irányelv (3) preambulumbekzdése többek között kimondja, hogy „a szellemi tulajdonjogok érvényesítését szolgáló hatékony eszközök hiánya [...] az innovációt és alkotótevékenységet visszafogja, és a beruházásokat megakadályozza. Ennélfogva szükséges biztosítani, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó anyagi jogot – amely jelenleg nagymértékben a közösségi vívmányok részét képezi – [az Unióban] hatékonyan alkalmazzák.”

11 A 2004/48 irányelv (8)–(11) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(8) A tagállami rendszerek között a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének eszközei tekintetében fennálló különbségek veszélyeztetik a belső piac zavartalan működését és megakadályozzák, hogy a szellemi tulajdonjogok az egész Közösségben egyenlő szintű védelmet élvezzenek. E helyzet hátrányosan hat a belső piacon belüli szabad mozgásra, és megakadályozza egy olyan [helyesen: olyan környezet] kialakulását, amely kedvezőleg hat az egészséges versenyre.

(9) A jelenlegi különbségek emellett a szellemi tulajdonra vonatkozó anyagi jog gyengüléséhez, valamint e téren a belső piac feldarabolásához vezetnek.[...] A tagállami jogszabályok közelítése e téren ennélfogva elengedhetetlen feltétele a belső piac zavartalan működésének.

(10) Ezen irányelv célja a jogszabályok egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint belső piacon belüli biztosítása érdekében.

- (11) Ennek az irányelvnek nem célja az igazságügyi együttműködésre, a joghatóság-ra vagy a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezések összehangolása vagy az alkalmazandó joggal összefüggő kérdések tárgyalása. Léteznek olyan közösségi jogi eszközök, amelyek ezen kérdéseket általánosan szabályozzák, és elvben a szellemi tulajdonra is alkalmazandóak.”
- 12 A 2004/48 irányelv 1. cikke előírja, hogy ez az irányelv „[...] azokról az intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról szól, amelyek a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek”.
- 13 Ezen irányelv I. fejezetének „Hatály” elnevezésű 2. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:
- „(1) A[z uniós] vagy tagállami jogszabályokban esetlegesen foglalt eszközök sérelme nélkül – amennyiben azok kedvezőbbek a jogosultak számára – az ebben az irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat a 3. cikkel összhangban alkalmazni kell a[z uniós] jogban és/vagy az érintett tagállam nemzeti jogában foglalt bármely szellemi tulajdonjog megsértése esetén.”
- 14 Az említett irányelv II. fejezete 1. szakaszának „Általános kötelezettség” elnevezésű 3. cikke kimondja:

„(1) A tagállamok rendelkeznek azon intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek az ezen irányelv által szabályozott szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak méltányosnak és igazságosnak kell lenniük, és nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek, és nem eredményezhetnek ésszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket.

(2) Ezeknek az intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak ezen túlmenően hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek kell lenniük, és úgy kell őket alkalmazni, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítsanak korlátokat, és hogy az azokkal való visszaélés esetére biztosítékok rendelkezésre álljanak.”

- 15 A 2004/48 irányelv „Költségek” elnevezésű 14. cikke ekként rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy a nyertes fél oldalán felmerülő ésszerű és arányos költségeket főszabályként a vesztes fél viselje, ha méltányossági okok ennek nem mondanak ellent.”

A nemzeti szabályozások

A német szabályozás

- 16 A német polgári perrendtartás (Zivilprozessordnung, a továbbiakban: ZPO) 890. és 891. §-ának szövege a következő:

„890. §

Az abbahagyásra és tűrésre irányuló kötelezettség kikényszerítése

(1) Amennyiben a kötelezett nem tesz eleget az abbahagyásra vagy valamely aktus tűrésére irányuló kötelezettségének, a jogosult kérelmére az első fokon eljáró bíróság rendbírságot szab ki vele szemben, amelyet a behajtás lehetetlensége esetén szabadságvesztésre, illetve legfeljebb hat hónap tartamú szabadságvesztésre kell

átváltoztatni. Az egyes rendbírságok felső határa 250 000 euró, a szabadságvesztés leghosszabb időtartama pedig összesen két év lehet.

(2) A rendbírság kiszabását a jogkövetkezményekre való figyelmeztetéssel ellátott felszólításnak kell megelőznie, amelyet az első fokon eljáró bíróság kérelemre bocsát ki, amennyiben e felszólítást a kötelezettséget előíró bírósági határozat még nem tartalmazza.

(3) A kötelezett a jogosult kérelme alapján arra is kötelezhető, hogy nyújtson biztosítékot az olyan későbbi károk vonatkozásában, amelyek bármely további kötelezettség-szegés következtében meghatározott időtartamon belül bekövetkezhetnek.

891. §

Eljárás, a kötelezett meghallgatása, a költségek megállapítása

A 887–890. §-ok szerinti határozatokat végzés formájában kell meghozni. Az adóst előzetesen meg kell hallgatni. [...]"

A holland szabályozás

¹⁷ Az ügyiratból kiderül, hogy a Holland Királyság a 2004/48 irányelv 14. cikkét a holland polgári perrendtartás (Wetboek van burgerlijke rechtsvordering) 1019h. cikkével ültette át a belső jogrendszerébe. A kérdést előterjesztő bíróság szerint e rendelkezés az

ezen irányelv hatálya alá tartozó eljárásokban lehetővé teszi az általános költségviselési szabályoknál szigorúbb költségviselési szabályok érvényesítését.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 18 A Bayer által a szabadalom állítólagos megsértése miatt benyújtott keresetlevél alapján a Landgericht Düsseldorf 2005. december 19-i határozatával ideiglenes intézkedés útján megtiltotta a Realchemie számára bizonyos növényvédő szerek Németországba történő behozatalát, valamint azok birtoklását és forgalomba hozatalát Németországban (a továbbiakban: alaphatározat). A Landgericht Düsseldorf ezt a tilalmat rendbírság terhe mellett rendelte el. Ezenkívül a Landgericht Düsseldorf kötelezte a Realchemiét az említett növényvédő szerekkel kapcsolatos ügyletekre vonatkozó adatok közlésére és a raktárkészlete bírósági letétbe helyezésére. A Landgericht Düsseldorf ebben az alaphatározatban a Realchemiét kötelezte az eljárási költségek viselésére.
- 19 Az alaphatározatban az eljárási költségekről hozott döntés alapján a Landgericht Düsseldorf a költségek megállapítása tárgyában hozott 2006. augusztus 29-i végzésével 7829,60 euróban állapította meg az eljárási költséget.
- 20 Egyebekben a Landgericht Düsseldorf a 2006. augusztus 17-i végzésével a ZPO 890. §-a alapján a Landgericht Düsseldorf pénztárába fizetendő 20 000 euró összegű rendbírságot (Ordnungsgeld) szabott ki a Realchemiével szemben az alaphatározatban elrendelt tilalom megsértése miatt (a továbbiakban: rendbírságot kiszabó végzés), és kötelezte a Realchemiét e rendbírság kiszabásához vezető eljárás költségeinek viselésére.

- 21 A rendbírságot kiszabó végzésben az eljárási költségekről hozott döntés alapján a Landgericht Düsseldorf a 2006. szeptember 19-i, a költségek megállapítása tárgyában hozott végzésével 898,60 euróban állapította meg az eljárási költséget.
- 22 Ezenkívül a Landgericht Düsseldorf a 2006. október 6-i végzésével 15 000 euró összegű „kényszerítő bírságot” („Zwangsgeld”, a ZPO 888. §-a) szabott ki a Realchemiével szemben a szóban forgó növényvédő szerekkel kapcsolatos ügyletekre vonatkozó adatok közlésének kikényszerítése érdekében (a továbbiakban: kényszerítő bírságot kiszabó végzés), továbbá kötelezte a Realchemiét a kényszerítő bírság kiszabásához vezető eljárás költségeinek viselésére.
- 23 Az kényszerítő bírságot kiszabó végzésben eljárási költségekről hozott döntés alapján a Landgericht Düsseldorf a 2006. november 11-i, a költségek megállapítása tárgyában hozott végzésével 852,40 euró eljárási költséget, továbbá kamatot állapított meg.
- 24 A Landgericht Düsseldorf ezen hat végzést néhány nappal a meghozatalukat követően kézbesítette a Realchemie részére.
- 25 A Bayer a 2007. április 6-i kérelmével a Rechtbank 's-Hertogenbosch (Hollandia) ideiglenes intézkedések tárgyában eljáró bírójához fordult annak érdekében, hogy Hollandiában végrehajthatóvá nyilváníttassa a Landgericht Düsseldorf által hozott határozatot.
- 26 A Rechtbank 's-Hertogenbosch ideiglenes intézkedések tárgyában eljáró bírója a 2007. április 10-i végzésével helyt adott a Bayer azon kérelmének, hogy a 44/2001 rendelet alapján nyilvánítsák végrehajthatóvá a Landgericht Düsseldorf határozatát.

- 27 A Realchemie 2007. június 14-én a 44/2001 rendelet 43. cikke alapján jogorvoslatot terjesztett a Rechtbank 's-Hertogenbosch elé a 2007. április 10-i végzés ellen, és kérte e végzés hatályon kívül helyezését és a Bayer engedély iránti kérelmének elutasítását.
- 28 A Realchemie hivatkozott a 44/2001 rendelet 34. cikkének elején és annak 2. pontjában előírt megtagadási indokra, és lényegében megjelölte, hogy az alaphatározatot, a rendbírságot kiszabó végzést és a kényszerítő bírságot kiszabó végzést nem lehet elismerni és végrehajtani valamely más tagállamban, mivel azokat a végzéseket a Realchemie részvétele és tárgyalás nélkül hozták meg, továbbá a három, költség megállapítása tárgyában hozott végzés sem ismerhető el és hajtható végre, mivel azok a három korábban hivatkozott határozat szerves részét képezik.
- 29 A Rechtbank 's-Hertogenbosch a 2008. február 26-i végzésében a jogorvoslatot mint megalapozatlant elutasította, és hatályában fenntartotta a 2007. április 10-i végzést. Ez a bíróság úgy vélte, hogy a Landgericht Düsseldorf végzései, még ha egyoldalú kérelemre hozták is azokat, a 44/2001 rendelet 32. cikke szerinti határozatnak minősülnek, tehát azokat végre lehet hajtani Hollandiában.
- 30 A Realchemie azon érvével kapcsolatban, amely szerint elfogadhatatlan a rendbírságot kiszabó végzés végrehajtása iránt a Bayer által előterjesztett kérelem, a Rechtbank 's-Hertogenbosch úgy vélte, hogy az a körülmény, hogy ez a végzés a Realchemiét arra kötelezi, hogy 20000 euró összegű rendbírságot fizessen a Landgericht Düsseldorf pénztárába, semmit sem változtat azon, hogy a Bayernek joga és érdeke fűződik ahhoz, hogy a Realchemie a bíróság pénztárába ténylegesen befizesse az említett rendbírságot, amely az alaphatározat teljesítésére való ösztönzésnek minősül, és hogy a Bayer tehát követelheti ennek érdekében e végzés végrehajtását Hollandiában.

31 A Rechtbank 's-Hertogenbosch a Realchemiét kötelezte az eljárási költségek viselésére.

32 Ez a bíróság ezeket a költségeket nem a Bayer kérelmének megfelelően – azaz a holland polgári perrendtartás 1019h. cikke alapján –, hanem az általános szabályok szerint állapította meg.

33 A Realchemie felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Rechtbank 's-Hertogenbosch 2008. február 26-i határozatával szemben. A Bayer a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte, és csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

34 Ilyen körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1. Úgy kell-e értelmezni a [44/2001 rendelet] 1. cikkében foglalt »polgári és kereskedelmi ügyek« fogalmát, hogy [az említett] rendelet alkalmazandó az olyan határozat elismerésére és végrehajtására is, amely a [ZPO] 890. §-a szerinti rendbíróság fizetésére kötelez?

2. Úgy kell-e értelmezni a [2004/48] irányelv 14. cikkét, hogy az alkalmazandó az olyan végrehajthatóvá nyilvánítási eljárásra is, amely

a) a szellemi tulajdonjog megsértésével kapcsolatban más tagállamban hozott határozatra vonatkozik;

- b) más tagállamban hozott olyan határozatra vonatkozik, amelyben szellemi tulajdonjog megsértésére vonatkozó tilalom megszegése miatt szabtak ki kényszerítő bírságot vagy rendbírságot;

- c) más tagállamban olyan költségek megállapítása tárgyában hozott határozatokra vonatkozik, amelyek az a) és b) alpontban említett határozatokon alapulnak?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- ³⁵ A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében azt kívánja megtudni a Bíróságtól, hogy a 44/2001 rendeletnek az 1. cikkében meghatározott hatálya alá tartozik-e a ZPO 890. §-ához hasonló nemzeti rendelkezés alapján rendbírság fizetésére kötelező végzés.
- ³⁶ A Hoge Raad der Nederlanden megjelöli, hogy a benne felmerülő kétségek több tényezéből erednek. Először is egy bírósági tilalom megsértése miatt kiszabott rendbírságról van szó, amelyet a bíróság egy magánjogi fél kérelmére szabott ki, amely azonban nem a Bayern, hanem a német államot illeti. Továbbá a rendbírságot nem a magánjogi fél hajtja be vagy nem az ő kérelmére hajtják be, hanem hivatalból történik a behajtása. Végül a tényleges behajtást a német bírósági hivatalok fogatosítják.

- 37 E tényezőkre tekintettel a holland kormány úgy véli, hogy a Realchemiét rendbírság fizetésére kötelező német bírósági határozat a természeténél fogva nem tartozik a 44/2001 rendelet hatálya alá, mivel ez a határozat közjogi jellegű. A német kormány és az Európai Bizottság ezzel szemben úgy véli, hogy ez a határozat a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik, mivel az alapeljárás, amelyhez kapcsolódik, e rendelet értelmében polgári és kereskedelmi ügynek minősül.
- 38 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet immár felváltotta a tagállamok közötti kapcsolatokban (a Dán Királyság kivételével) a Brüsszeli Egyezményt, a Bíróságnak ezen egyezményre vonatkozó értelmezése az említett rendeletre is vonatkozik, amennyiben ezen rendelet és a Brüsszeli Egyezmény rendelkezései egyenértékűnek minősíthetőek (lásd különösen a C-292/08. sz. German Graphics Graphische Maschinen ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-8421. o.] 27. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ezenkívül a 44/2001 rendelet tizenkilencedik preambulumbekzdéséből következik, hogy biztosítani kell a Brüsszeli Egyezmény és az említett rendelet értelmezése közötti folytonosságot.
- 39 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy a 44/2001 rendelet hatálya a Brüsszeli Egyezmény hatályához hasonlóan a „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmára korlátozódik. Ezt a hatályt alapvetően olyan tényezőkre tekintettel határozták meg, amelyek a peres felek közötti jogviszony jellegére vagy a jogvita tárgyára vezethetők vissza (lásd ebben az értelemben különösen a C-420/07. sz. Apostolides-ügyben 2009. április 28-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-3571. o.] 42., 45. és 46. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 40 Így, különösen az ideiglenes intézkedéseket illetően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a Brüsszeli Egyezmény hatálya alá tartozásukat nem a saját jellemzőik, hanem azon jogosultságok jellemzői határozzák meg, amelyek védelmét biztosítják (lásd különösen a 143/78. sz. Cavel-ügyben 1979. március 27-én hozott ítélet [EBHT 1979., 1055. o.] 8. pontját és a C-391/95. sz. Van Uden-ügyben 1998. november 17-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-7091. o.] 33. pontját).

- 41 A jelen esetben az alapeljárásban szóban forgó ZPO 890. §-a szerinti rendbíróság ugyan büntető jelleggel rendelkezik, és az azt kiszabó végzés kifejezetten szól ezen rendbíróság büntető jellegéről, ebben az ügyben azonban két magánszemély közötti jogvitáról van szó, amelynek tárgya a Landgericht Düsseldorf által hozott határozatnak Hollandiában való végrehajtása, amely határozatokkal az utóbbi bíróság a Bayer által a szabadalom állítólagos megsértése miatt benyújtott keresetlevél alapján eljárva megtiltotta a Realchemie számára bizonyos növényvédő szerek Németországba történő behozatalát, birtoklását és forgalomba hozatalát. Az ekként előterjesztett kereset célja a magánjogok oltalma, és az nem feltételezi a peres felek valamelyikének közhatalmi jogosítványainak megnyilvánulását. Más szavakkal a Bayer és a Realchemie közötti jogviszonyt „magánjogi jogviszonynak” kell minősíteni, az tehát a 44/2001 rendelet értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmához tartozik.
- 42 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból természetesen kitűnik, hogy a Landgericht Düsseldorf végzésével a ZPO 890. §-a alapján a Realchemiével szemben kiszabott rendbíróságot, annak végrehajtása esetén, nem valamely magánjogi félnek, hanem a német államnak kell megfizetni, és a rendbíróságot nem a magánjogi fél hajtja be vagy kérelmére hajtják be, hanem hivatalból történik a behajtása, és a tényleges behajtást a német bírósági hivatalok foganatosítják. A német végrehajtási eljárás ezen sajátos vonatkozásait azonban a végrehajtási jog természetét illetően nem lehet meghatározónak tekinteni. Ezen jog természete ugyanis azon alanyi jogok természetétől függ, amelyek megsértésével a végrehajtást elrendelték, azaz a jelen esetben a Bayer CropScience-nek a szabadalmával oltalmazott találmányának kizárólagos használatára vonatkozó jogát, amely kétségtelenül a 44/2001 rendelet 1. cikke értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyek közé tartozik.
- 43 Végül a holland kormány által felvetett azon kérdést illetően, hogy a nemzeti bíróságnak milyen eljárási szabályok szerint kell végrehajtani az alapeljárásban szóban forgó határozatokat, rá kell mutatni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság erre vonatkozóan nem tett fel kérdéseket. Ebben a tárgyban tehát nem kell határozni.

- 44 A fentiekre tekintettel tehát az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikkében szereplő „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy ezt a rendeletet az olyan bírósági határozat elismerésére és végrehajtására is alkalmazni kell, amely valamely polgári és kereskedelmi tárgyban hozott bírósági határozat betartása érdekében rendbírság fizetésére való kötelezést tartalmaz.

A második kérdésről

- 45 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében azt kívánja megtudni a Bíróságtól, hogy a Hollandiában indított azon végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás keretében felmerülő költségek, amelynek során a valamely szellemi tulajdonjog tisztelben tartása iránti per keretében Németországban hozott határozat elismerését és végrehajtását kérik, a 2004/48 irányelv 14. cikkének hatálya alá tartoznak-e, amely cikk azt a kötelezettséget támasztja a tagállamokkal szemben, hogy gondoskodjanak arról, hogy a pernyertes fél részéről felmerült perköltséget főszabály szerint a peresztes fél viselje.
- 46 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/48 irányelv annak 1. cikke szerint azokról az intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról szól, amelyek a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezenkívül ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ezeket az intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat ezen irányelv a 3. cikkével összhangban alkalmazni kell többek között az érintett tagállam nemzeti jogában foglalt bármely szellemi tulajdonjog megsértése esetén. A 2004/48 irányelv hatálya tehát főszabály szerint kiterjedhet a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárásra.
- 47 Arra is rá kell mutatni, hogy a 2004/48 irányelv (10) és (11) preambulumbekzdése szerint ezen irányelv célja a tagállamok jogszabályainak egymáshoz való közelítése

egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint belső piacon belüli biztosítása érdekében, és nem az igazságügyi együttműködésre, a joghatóságra vagy a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezések összehangolása vagy az alkalmazandó joggal összefüggő kérdések tárgyalása. Ezenkívül, ahogyan azt a (11) preambulumbekzdés második mondata hangsúlyozza, azok a közösségi jogi eszközök, amelyek ezen kérdéseket általánosan szabályozzák, főszabály szerint a szellemi tulajdonra is alkalmazandóak.

- 48 Ami a 2004/48 irányelv 14. cikkét illeti, e rendelkezés célja a szellemi tulajdonjogok védelmi szintjének megerősítése, és annak meg kell akadályoznia, hogy a sérelmet szenvedett felet visszatartsák attól, hogy a jogai védelme érdekében bírósági eljárást kezdeményezzen.
- 49 E rendelkezés olyan értelmezése, amely egyaránt alkalmazható a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárásra és az ahhoz kapcsolódó költségekre, összhangban van tehát mind a 2004/48 irányelv általános célkitűzésével, amely a tagállamok jogszabályainak egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint belső piacon belüli biztosítása érdekében, mind ezen rendelkezés különleges célkitűzésével, amely annak megakadályozása, hogy a sérelmet szenvedett felet visszatartsák attól, hogy a szellemi tulajdonjogai védelme érdekében bírósági eljárást kezdeményezzen. Az említett célkitűzéseknek megfelelően a szellemi tulajdonjogok megsértőjének teljes egészében viselnie kell a magatartásának pénzügyi következményeit.
- 50 Ebből következően a második kérdésre úgy kell válaszolni, hogy a 2004/48 irányelv 14. cikkének hatálya alá tartoznak azok a költségek, amelyek az egyik tagállamban indított végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás keretében merülnek fel, amelynek során valamely szellemi tulajdonjog tiszteletben tartása iránti per keretében egy másik tagállamban hozott határozat elismerését és végrehajtását kéri.

A költségekről

- 51 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikkében szereplő „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy ezt a rendeletet az olyan bírósági határozat elismerésére és végrehajtására is alkalmazni kell, amely valamely polgári és kereskedelmi tárgyban hozott bírósági határozat betartása érdekében rendbírság fizetésére való kötelezést tartalmaz.**

- 2) **A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 14. cikkének hatálya alá tartoznak azok a költségek, amelyek az egyik tagállamban indított végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás keretében merülnek fel, amelynek során valamely szellemi tulajdonjog tiszteletben tartása iránti per keretében egy másik tagállamban hozott határozat elismerését és végrehajtását kérik.**

Aláírások